

Milí čtenáři,

uvážoval jsem, čemu věnovat dnešní úvodník, a váhal jsem mezi dvěma příběhy. První zažil můj kamarád Vláďa (o němž jsem se tu zmínil už loni), když nedávno zastavil předním kolem svého kola na přechodu pro chodce a byl překvapen policejní hlídkou, která ho legitimovala a hrozila mu pokutou, až se ho zeptali na typ a espézetku jeho auta, a když jim odpověděl, že žádné auto nemá a nikdy neměl, zakroutili pochybovačně hlavou, ověřili si jeho tvrzení ve své e-evidenci a pak – stále značně konsternováni – jen mávli rukou a nechali ho jet dál. Druhý příběh se týká toho, co jsme s Daliborem Stráským viděli a nafotili během poslední etapy našeho pohraničního putování, ale nakonec jsem se rozhodl udělat z toho článek dovnitř čísla. A tak jsem nakonec přemýšlel, co tedy ještě do těchto řádků dodat, a nemohl jsem zaboha na nic přijít, ačkoli jsem na to myslel i během jízdy na kole z práce, až jsem ze sedla svého velocipedu u kraje vozovky ústící na obdélníkové panelákové náměstíčko uprostřed českobudějovického sídliště Šumava uviděl – hned vedle nákupního střediska, a tedy na místě, kudy denně přejdou stovky lidí – přejetou užovku obojkovou. Zprvu jsem myslel, že je to nějaké nešťastné, sotva vykulené mládě (ačkoli i tak se mi zdá neuvěřitelné, že se tam ocitla), ale když jsem ji pietně nesl stranou do keřů, zjistil jsem, že má dobrých čtyřicet čísel. Jsem z toho zážitku sám dost vykulený ještě teď, a jaké z toho smutného okamžiku vyplývá nadčasové poučení – to si tentokrát dovolím, milí čtenáři, nechat na vás...

Kostru listopadového Ďáblíka tvoří energetika: hned několik článků uvádí na pravou míru spekulace okolo obnovitelných zdrojů v jejich porovnání zejména s jádrem; najdete tu však i ekoparametry palivové spotřeby osobních automobilů, dva příspěvky o pozoruhodných stromech, varovnou bilanci sčítání ptáků v české přírodě, rekapitulaci letošních Callích vycházek do blízkosti Českých Budějovic, pobavíte se s generálním ředitelem ČEZu i s broukem Pytlíkem, a najdete upozornění na ekoakce i na novou ekopublikaci. Již naši předkové chápali svatomartinský čas jako počátek poklidného předělu mezi dvěma přírodními roky, a tak vám upřímně přejeme, abyste si co nejvíce poklidu vychutnali i vy.

Tomáš Malina

V Blatné se kácet nakonec nebude

O kauze buků a dubů před ZŠ Komenského jsme Vás, čtenáře Ďáblíku, informovali už dávno, táhne se totiž již několik let. Možná už asi ani nevzpomínáte, v čem že byl vlastně kámen úrazu, nicméně celý případ

byl v jednu dobu velice rozebírán v tisku i v televizi. Abychom Vám problém připomněli, jednalo se o požadavek města Blatná a potažmo též vedení školy, aby byly pokáceny všechny vzrostlé stromy před budovou. Šlo o pyramidální buky a duby, kácet se měly všechny, tedy celkem pět kusů dřevin, všechny s obvodem kmene větším než 200 cm.

Stromy byly vysázeny téměř stejně s výstavbou budovy, na začátku 19. století. V době žádosti o kácení byly stromy ve výborném zdravotním stavu. Žadatel o kácení se odvolával na zastínění učeben, ovšem měření, které nechal provést, bylo nedostatečné, neboť nebylo měřeno ve všech prostorách, kterých se mělo zastínění týkat. Calla

a Jihočeské matky se na základě podnětu od občanů přihlásily do řízení, ve kterém se snažily hledat kompromisní řešení. Nic naplat, i přes dendrologický posudek, který vyzněl pro stromy pozitivně, městský úřad kácení povolil. Následně bylo podáno odvolání a podnět k ČÍŽP OI České Budějovice. ČÍŽP potvrdila námitku Cally, že totiž měření dle ČSN neproběhlo jak by mělo, není tedy dostatečně zjištěn objektivní předpoklad pro kácení a pozastavila výkon rozhodnutí.

Dne 2. listopadu obdržela Calla usnesení od městského úřadu v Blatné o zastavení řízení, neboť ČÍŽP zakázala kácení předmětných stromů na dobu 5 let. Zatím tedy spor pro stromy dopadl dobře, nicméně je velká škoda, že dosud nebylo provedeno kontrolní měření osvětlení učeben, které by jediné dalo jasnou odpověď na otázku, jaký je skutečný vliv stromů na vnitřní osvětlení školní budovy. ZŠ Komenského se totiž, podobně jako mnoho dalších škol v republice potýká s problémem nevhodného zastaralého umělého vnitřního osvětlení, které se používá jako doplňující zdroj světla v převážné části školního roku. Vykácení stromů by tak s největší pravděpodobností problém stejně bez dalšího nevyřešilo.

Pavla Matějková

Obnova hnízdních stěn pro břehule prospívá i jiným druhům

Jak už jsme v Ďáblíku informovali, upravila Calla v letošním roce šest hnízdních stěn pro chráněné břehule říční. V pěti z nich se břehule skutečně usídlily, dvě kolonie patří k největším v Jihočeském kraji. V rámci projektu podpořeného MŽP ČR probíhal také výzkum dalších druhů živočichů na hnízdištních břehulích, který ve spolupráci s Callou prováděl náš dlouholetý externí spolupracovník Petr Heneberg. A to nejen na pískovnách, o které se staráme, ale také na řadě dalších lokalit. Hlavní skupinou, na kterou se letošní výzkum zaměřil, se stal blanokřídlý hmyz. Mnoho zástupců této skupiny, kteří se běžně označují jako samotářské včely a vosy, si totiž vyhrabává nory v písčitém materiálu. Cílem bylo zjistit, zda strhávání hnízdních stěn druhové spektrum blanokřídlych ochuzuje, či obohacuje. Na základě těchto aktivit vznikla analýza, která obsahuje i řadu doporučení pro péči o lokality břehulí.

„Náš výzkum přesvědčivě ukázal, že písčité stěny vzniklé vodní erozí, nepravidelnou těžbou, či cílenými zásahy hostí i celou řadu dalších druhů živočichů. Jedná se v mnoha případech o druhy vzácné, někdy až kriticky ohrožené, často jde o jejich jediné známé místo výskytu v rámci kraje,“ komentoval výsledky výzkumu Petr Heneberg. Jarní i letní odchyty blanokřídleho hmyzu odhalily skutečně nejedno příjemné překvapení. Na řadě pískoven byly zaznamenány druhy z červeného seznamu bezobratlých. U některých pískoven se dosud (kromě břehulí) o výskytu žádného ohroženého druhu nevědělo, u jiných přinesl průzkum potvrzení jejich jedinečnosti. Na některých místech patrně povede průzkum k mírné úpravě managementu lokality.

Písečné stěny obývané břehulemi navíc neobývá pouze blanokřídlý hmyz. Staré nory břehulí slouží k hnízdění jiných druhů ptáků (vrabců polních, konipasů bílých, sýkor aj.), v dolní části stěn nacházejí úkryt ohrožené ropuchy zelené. Narušování povrchu při úpravách stěn těžkou technikou pak svědčí rostlinám, jež vyhledávají stanoviště s nedostatkem živin, a živočichům vázaným na místa s otevřenými ploškami písčitého substrátu.

Osobně mě těší, že analýza potvrdila důležitost tzv. mozaikovitě péče o přírodovědně cenné lokality ovlivněné činností člověka. Praxe potvrdila, že zachovávání různorodosti stanovišť vede také k větší rozmanitosti života na nich. V pískovnách, o které Calla pečuje, to znamená udržovat pestrou škálu raných sukcesních stadií, aniž by jeden biotop zcela převládl. Důležité jsou jak čerstvě stržené stěny pro hnízdění břehulí, tak i staré stěny s velkým osypovým kuzelem. Některým druhům vyhovují skrývky nad těženou stěnou, jiné vyhledávají hromady písku odtěženého při úpravě stěn a ponechaného na místě. Na přírodovědně cenných pískovnách tak bylo potvrzeno, co se v poslední době (a mnohde s velkými obtížemi) začíná prosazovat při údržbě řady chráněných území.

Podle tiskové zprávy Cally Jiří Řehounek

Odborná data potvrzují, že ptáků stále ubývá

Česká společnost ornitologická zveřejnila výsledky analýzy změn početnosti ptáků do letošního roku 2010. Množství ptáků v krajině se snižuje, ubývají zejména ty nejpočetnější druhy. Velmi špatně jsou na tom ptáci zemědělské krajiny. Grafy vývoje početnosti jednotlivých druhů jsou přístupné na jpsp.birds.cz/vysledky.php.

„Ani v letošním Mezinárodním roce biodiverzity nemůžeme říci, že by se ptákům v Česku dařilo,“ říká Zdeněk Vermouzek, ředitel České společnosti ornitologické. „Pravý opak je bohužel pravdou, dnes zveřejněné výsledky poukazují na další pokles ptačích populací.“

Ptáci jsou dobrým indikátorem stavu přírodního prostředí, protože stojí na vrcholu potravní pyramidy a současně rychle reagují na změny prostředí. Pokud se podmínky pro některý druh zlepší, rychle se to projeví. Skutečnost je ale přesně opačná, ptáků u nás stále ubývá. Alarmující je, že nejvíce ubývají ty nejhojnější druhy, obecně známí vrabci, pěnkavy nebo zvonci. Naopak mezi přibývajícimi jsou většinou druhy málo početné. Celkově tak z naší krajiny zmizelo za posledních 30 let přes 10 milionů ptáků.

V doposud provedených studiích identifikovali odborníci z ČSO několik hlavních vlivů, které početnost ptáků ovlivňují. Jsou mezi nimi jak probíhající klimatické změny (viz <http://birdlife.cz/index.php?ID=1724>), tak zejména současné způsoby zemědělského hospodaření (viz <http://birdlife.cz/index.php?ID=1714>). Přístup ČSO a mezinárodního sdružení BirdLife International k další intenzifikaci zemědělství shrnuje heslo „Public goods for public money“, tedy požadavek, aby veřejné prostředky vkládané Evropskou unií do zemědělství sloužily ke zvelebování evropské krajiny, nikoli k její další likvidaci.

Jednotný program sčítání ptáků (jpsp.birds.cz) běží v ČR od roku 1982. Členové ČSO v rámci něj bez nároku na odměnu sledují početnost jednotlivých ptačích druhů přesně danou metodikou. Výsledkem je třicetiletá datová řada, jedna z nejdelších v Evropě.

Tiskovou zprávu České společnosti ornitologické mírně zkrátil Edvard Sequens

Další informace: Zdeněk Vermouzek, verm@birdlife.cz, 773 380 285

Temelín? Odkládá se!

Ekologické organizace (jmenovitě vedle Cally Jihočeské matky, Hnutí DUHA a Občanská iniciativa pro ochranu životního prostředí) přivítaly odložení výběru dodavatele technologie pro nový Temelín a současně vyzývají vládu k diskusi o samotné potřebnosti nové atomové elektrárny. Další reaktory totiž nejsou řešením pro energetickou politiku České republiky. Naopak zvýšení podílu jaderných elektráren by zvýšilo závislost na dovozu paliv. Další rizika spočívají ve stále nevyřešeném problému vysoce radioaktivního vyhořelého paliva i posilování dominantního postavení ČEZ na trhu.

Ekologické organizace letos představily podrobný a propočtený plán zelených inovací v české ekonomice *Chytrá energie* [<http://www.chytraenergie.info>]. Koncepce spočívá hlavně v opatřeních, která zajistí větší výkon české ekonomiky – a lepší životní standard – s mnohem menším množstvím energie. Například spotřeba energie v domech může zejména díky zateplování klesnout o 58 procent. Kalkulace také potvrzují, že lze zajistit dostatek energie pro české domácnosti a průmysl bez rozšiřování uhelných dolů a nových atomových reaktorů. Bioplynové stanice, větrné elektrárny, solární panely a další obnovitelné zdroje výhledově dovedou pokrýt dvě třetiny dnešní české poptávky po elektřině. Propočty vycházejí z výsledků Pačesovy komise.

V letošním roce byly zveřejněny další dvě propracované koncepce, které propočítaly možnosti postavit dodávky elektřiny pro celou Evropu čistě na obnovitelných zdrojích energie a dramaticky snížit emise skleníkových plynů do poloviny století. První publikovala prestižní konzultační společnost PricewaterhouseCoopers [<http://www.pwc.com/climateready>]. Obdobné výsledky také potvrdily scénáře, které pod názvem *Roadmap 2050* představila prestižní Evropská klimatická nadace ve spolupráci se společností McKinsey [<http://www.roadmap2050.eu/>].

Jaderná energetika je také velkým ekonomickým rizikem. Cena dvou temelínských reaktorů, pro které už ČEZ předložil v létě dokumentaci k posouzení vlivu na životní prostředí, tak může vyjít až na 364 miliard korun, celý tendr pěti jaderných reaktorů na 900 miliard korun.

Edvard Sequens ze sdružení Calla řekl: „Plán na stavbu nových temelínských reaktorů je plánem na zvýšení vývozu elektřiny z Čech a posílení již tak dominující pozice ČEZu s negativním dopadem do cen spotřebitelů. Pokud se stát chce připravit o mnohamiliardové dividendy ze zisku ČEZ na řadu let dopředu, má jedinečnou příležitost – podpořit jeho investiční dobrodružství v Temelíně.“

Martin Sedlák z Hnutí DUHA doplnil: „Česko má široké příležitosti ve využívání čistých zdrojů: biomasy, slunce i větru. Zelená energetika na rozdíl od atomu posiluje energetickou soběstačnost a nezávislost na špinavém uhlí nebo ruském jádru. Současně se vyplatí i ekonomicky. Nové reaktory v Temelíně budou třeba až za patnáct let, za tu dobu klesne cena elektřiny z obnovitelných zdrojů a bude schopná konkurovat ceně elektřiny z uhlí.“

Daniela Magersteinová z Jihočeských matek řekla: „Stavba jaderné elektrárny je z ekonomického hlediska pro všechny investory na světě rizikovým podnikem. Nejinak pro společnost ČEZ, i když ta se do poslední chvíle tvářila, že má na dostavbu JE Temelín dost vlastních finančních zdrojů. Nyní to vypadá, že si připravuje půdu pro to, aby jí byly poskytnuty státní záruky na tuto investici, což považujeme za nepřijatelné.“

Pavel Vlček z Občanské iniciativy pro ochranu životního prostředí připomněl: „Kladně kvitujeme, že se rozhodování o výstavbě nového Temelína alespoň o rok posouvá. Tím vzniká větší prostor na přehodnocení smysluplnosti tohoto záměru.“

Podle tiskové zprávy Cally, Jihočeských matek, Hnutí DUHA a Občanské iniciativy pro ochranu životního prostředí

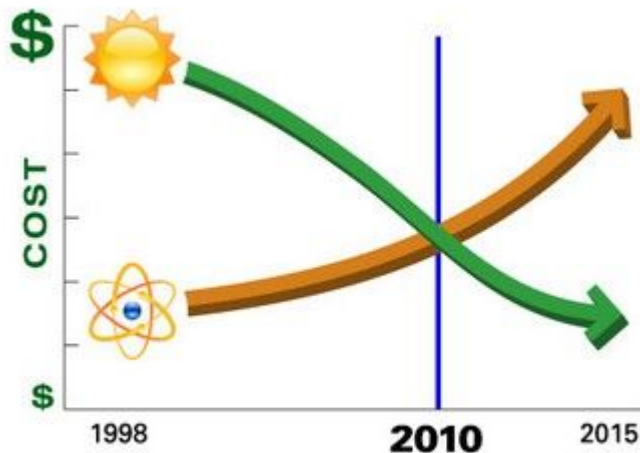
Kompletní připomínky zaštitěné 14 ekologickými organizacemi k záměru ČEZ postavit v Temelíně nové reaktory jsou dostupné na adrese:

[http://www.calla.cz/data/hl_stranka/ostatni/Stanovisko%20ngo%20k%20EIA%20JETE2%20\(1\).pdf](http://www.calla.cz/data/hl_stranka/ostatni/Stanovisko%20ngo%20k%20EIA%20JETE2%20(1).pdf)

Slunce poráží atom

Rok 2010 je podle expertů Duke University přelomový: solární elektřina je poprvé levnější než jaderná – konkrétně v americkém státě Severní Karolína. Důvodem jsou inovace tlačící investiční náročnost fotovoltaických panelů dolů a naopak trvale rostoucí odhady investičních nákladů nových jaderných reaktorů.

Studie [Solar and Nuclear Costs – The Historic Crossover](#) profesora ekonomie na Duke University Johna Blackburna porovnává náklady na výrobu elektřiny v obou případech bez vlivu podpůrných mechanismů – fotovoltaické i jaderné elektrárny jsou ve Spojených státech daňově zvýhodněny. Studie vyhodnocuje údaje z řady připravovaných projektů výstavby fotovoltaických i jaderných elektráren. Autor studie se opírá o trend, kdy náklady na výrobu solární energie klesly za posledních dvanáct let o polovinu. Současně předpokládá, že pokles bude pokračovat o dalších 50 % v příštích deseti letech. „Solární energetika by se tak mohla zbavit potřeby podpory,“ dodává Blackburn.

Výsledky studie potvrzují současná situace na trhu – velké solární systémy v Severní Karolíně mohou vyrábět elektřinu za 12 – 14 centů za kilowatthodinu. Cena elektřiny u plánovaných projektů nových reaktorů je odhadována v rozmezí 14 – 18 centů za kilowatthodinu. „Největší překážkou pro solární elektřinu jsou elektrárenské podniky. Pokud začnou se stavbou jaderných elektráren, cena elektřiny bude raketově stoupat a domácí sluneční průmysl bude i nadále slabý,“ komentoval směřování energetiky v Severní Karolíně právník severokarolínské ekologické organizace NC WARN John Runkle. Přitom nutnost stavět velké elektrárny nepodporuje ani federální vláda. Vyplývá to z prohlášení předsedy Federální komise pro regulaci energetiky Jona Wellinghoffa, který na konferenci Americké asociace pro větrnou energii řekl, že budoucí poptávku po elektřině lze pokrýt pomocí větrných, solárních a dalších obnovitelných zdrojů v kombinaci s efektivnějším využíváním všech zdrojů elektrické energie.

„Debata v USA docela dobře kopíruje i tu naši,“ říká Martin Sedlák z Hnutí DUHA. „Stát jako vlastník ČEZ by si měl včas uvědomit, že novou jadernou elektrárnu zprovozní až za více než deset let. Zelená energetika za tu dobu udělá další kus cesty v nárůstu inovací a poklesu své ceny. Vláda se však už dnes musí ptát, zda chce finančně šetrnou energetiku, nebo chce nést rizika spojená s nerealistickými jadernými sny,“ varuje Sedlák před ekonomicky náročným atomem. Propočítané scénáře ve studii *Chytrá energie* ukazují, že se Česko bez nových atomových bloků obejde. Příležitosti v zelené elektřině jsou téměř čtyřikrát větší než dodávky dnešního Temelína.

Převzato z Newsletteru Chytrá energie, více viz <http://www.chytraenergie.info>

Solární řešení?

Manipulace, zdá se, vyhrává. Energetické firmy i Energetický regulační úřad rozehrály velkou hru se strašením o více než desetiprocentním zdražení elektřiny domácnostem kvůli rychlému rozvoji slunečních elektráren (věnovali jsme se jí minule). Přestože se prokázalo i díky podkladům ministerstva průmyslu, že jde o účelovou bublinu, nechtějí si to již vláda ani Parlament připustit. V době psaní tohoto článku doslova prolétá oběma komorami Sněmovny dvojice vládních novel. První z nich od 1. března 2011 vyřadí z podpory nové sluneční elektrárny instalované mimo budovy, na budovách už nebudou podpořeny systémy větší než 30 kW a podporovány nebudou ani žádné ostrovní provozy všech obnovitelných zdrojů. Druhá novela pak uvede do praxe nástroje, které podle usnesení vlády mají garantovat maximální vzrůst ceny elektřiny větší, než o 5,5 %.

Ale nešlo by to i bez nich, když cena elektřiny na burzách již druhým rokem setrvale klesá? Podle propočtů Cally, Hnutí DUHA, ale i dalších energetických odborníků jsou již taková opatření zbytečná. Ale jakmile budou v zákonech a prokáže se přehnaná aktivita vlády podpořená předvolební harašením, už je nikdo nevezme zpátky. První z nich je zdanění příjmů provozovatelů fotovoltaických elektráren uvedených do provozu v letech 2009 a 2010. Jejich zisky jsou skutečně nadměrné, způsobené nefunkčností zodpovědných státních orgánů, které nereagovaly na prudký pád investičních nákladů.

Promyšlená a propočítaná daň z těchto zisků solárních elektráren by byla i podle Cally rozumné řešení. Je naprosto správné, že se nebude vztahovat na bezproblémové malé panely na střeších domů. Ale paušální šestadvacetiprocentní sazba pro všechny ostatní, navržená vládou, je střelba od boku. Sazba musí být různá pro letošní a loňské projekty, velké a menší elektrárny, umístění na polích a na budovách. Ke všemu má být tato daň vybírána jen v letech 2011 až 2013, což ukazuje na nekonceptnost daného řešení.

Druhým klíčovým zdrojem peněz má být použití darovací daně ve výši 32 % na emisní povolenky, které stát rozdává zdarma ČEZu a velkým teplárnám. Musíme však varovat před úvahami, že by ministři po roce 2012 použili také výnosy z prodeje těchto povolenek ke znečišťování, které si stát nechal a nerozdal je energetickým společnostem. Tyto by vláda měla prostřednictvím aukcí proměnit na peníze a ty vložit do Fondu energetické nezávislosti, který by zajistil zateplení všech domů v České republice. Stovkám tisíc rodin by tak ušetřila tisíce korun ročně a také by srazila dovoz zemního plynu z Ruska.

Edvard Sequens

Již sedm procent české elektřiny je z obnovitelných zdrojů

Díky dobrému zákonu garantující výkupní ceny pro elektřinu z obnovitelných zdrojů, již tyto vloni pokryly bezmála 7 % české spotřeby. Mnozí z politiků takovému vývoji vůbec nevěřili, stejně jako dnes zpochybňují evropský závazek mít do roku 2020 nejméně třináct procent energie z obnovitelných zdrojů. Ale jiné zdroje prakticky nebudeme mít, proto je tato cesta nevyhnutelná.

Podle konceptu Chytrá energie [<http://www.chytraenergie.info>], který nechaly zpracovat české ekologické organizace, ale konečně i dle propočtů Pačesovy komise mohou domácí obnovitelné zdroje výhledově pokrývat dvě třetiny dnešní české poptávky. Proto je potřeba pokračovat v promyšlené,

koncepční podpoře obnovitelných zdrojů do doby, než se stanou konkurenceschopné.

Veřejná podpora obnovitelných zdrojů energie nejenže pomáhá rozvoji nových, moderních technologií, ale zejména narovnáva situaci na trhu. V ceně fosilní i jaderné elektřiny totiž nejsou vůbec zahrnuty negativní dopady na životní prostředí, zdraví i majetek obyvatel, které by ji zdvojnásobily. I tak jsou přímé dotace do fosilní energetiky desetkrát vyšší, než dostávají obnovitelné zdroje, a bez pokračující veřejné podpory se neobejde ani jaderná energetika.

Další vývoj v oboru obnovitelné energetiky závisí na rychlém vyřešení těchto překážek:

- elektroenergetická síť je zastaralá, má omezenou možnost propojit a regulovat velké množství malých obnovitelných zdrojů;
- dominantní energetické firmy vidí v obnovitelných, decentralizovaných zdrojích budoucí konkurenci; výsledkem je například neodůvodněné blokování připojování nových zdrojů k síti apod.;
- politické překážky při povolování obnovitelných zdrojů – nejcitelnější pro větrné elektrárny, jejichž rozvoj tak v České republice stagnuje;
- chystaný nový zákon o podporovaných zdrojích energie, který hrozí vážnými překážkami pro další rozvoj celého sektoru;
- nefunkční státní regulace, která nejprve připustila nepřiměřenou výši podpory pro fotovoltaické elektrárny a následně cenami a dalšími zákonnými opatřeními zcela blokuje podporu tohoto oboru;
- neexistující koncepční podpora výroby tepla z obnovitelných zdrojů – zejména ze slunce či biomasy.

Edvard Sequens

o o o o o o o o o o o o o o o o **ZELENÉ PERLY PRO ROK 2010** o o o o o o o o o o o o

I v letošním roce pokračujeme v průběžném sbírání podivuhodných výroků, které budou mít šanci utkat se v celostátní soutěži Zelená perla roku 2010. Budeme rádi, pokud nám pomůžete s nominacemi a citacemi, které Vás zaujmou. Posílejte je na adresu redakce. Nyní konečně drobné odpočínutí od ministra Drobila.

Edvard Sequens

„Jaderná elektrárna je jaderná zbraň. Jen ta může boj proti změně klimatu vyhrát, všechno ostatní jsou luky a šípy.“

Martin Roman, generální ředitel ČEZ, a.s., v rozhovoru pro Lidové noviny, 16. října 2010

Svinenská přeložka – je konečně minulostí?

Ne ve všech městech a obcích to dopadlo po letošních komunálních volbách tak jednoznačně jako v Trhových Svinech, kde vyhrál na celé čáře Svinenský zvon – strana vzešlá z místního občanského sdružení dlouhodobě a neúnavně bojujícího proti nesmyslné přeložce hlavní silnice vedoucí z Budějovic směrem na

Nové Hrady. Ona přeložka měla být řešením prosazovaným vedením obce dlouhá léta, jak vyvést tranzitní dopravu mimo centrum. Ovšem bohužel ne formou obchvatu, jak by si město zasloužilo, ale pouhým uhnutím silnice z trasy uvnitř města směrem do údolí Svinenského potoka, zeleného údolí procházejícího mezi zahradami v obytné části Trhových Svinů. Veškerá tranzitní doprava by takovým krokem nejen neulehčila centrální části města, ale navíc by nenávratně zničila jeho hodnotnou část. Byla by řešením jen krátkodobým, neadekvátním, nesmyslným a především pro město naprosto destruktivním. K obchvatu města by dříve či později stejně muselo dojít. Severní obchvat města, racionální a urbánní, je navržen i v návrhu Zásad územního rozvoje Jihočeského kraje. Jakou logiku by měla a jakou kvalitu života by obyvatelům poskytovala situace, kdy by město protínaly dvě silnice a kolem by vedl obchvat? Nepřipomíná Vám to Kocourkov? Chybí už jen chytat sluneční světlo do pytlů. Nyní existuje velká šance, že přeložka konečně zmizí z územního plánu Trhových Svinů. Bohužel, vítězství bojovníků proti přeložce není zadarmo. Provází ho anonymní špína podomně roznašených pomlouvačných plátků opozice, zesměšňování a lži. Že je to hrozné? Ale vždyť na to jsme přece u nás v Čechách už dávno zvyklí...

Pavla Matějková

Do pískovny na výlet

Díky podpoře EOG Association for Conservation a Ministerstva životního prostředí ČR mohla letos Calla umístit informační tabuli k Pískovně u Žemličky. Tato přírodovědně zajímavá lokalita leží těsně u silničky spojující Jílovice a Hlubokou u Borovan. Jedná se také o jednu z pískoven, kde v poslední době Calla provedla zásahy na podporu biodiverzity, v tomto případě obnovu a prohloubení tůní.

Text informační tabule obsahuje mimo jiné výčet zajímavých živočichů a rostlin, s nimiž se můžete v pískovně setkat. Jedná se především o obojživelníky, pro které se místní tůně staly důležitým místem rozmnožování. Mimo jiné zde biologický průzkum odhalil výskyt tří druhů čolků – velkého, obecného a horského. Kromě

mokřadních druhů zde nalezneme i druhy vázané na písčiny, např. svižníky nebo třezalku rozprostřenou.

Po Přechodně chráněné ploše Pískovna Třebeč, která leží téměř v sousedství, se tak Pískovna u Žemličky stala druhou těžebnou s informační tabulí Calla. Na rozdíl od třebečské pískovny je tady ovšem vstup povolen celoročně, takže berte tento článek i jako pozvání na výlet.

Jiří Řehounek, Tereza Kušnířová

Panáčkova lípa u Dlouhé

V předposledním díle našeho putování se budeme věnovat opět nikoliv stromu živému, ale pamětníkovi, který už má svou vitální část života za sebou. Nicméně, na svém místě stojí hrdinně dál a jen pomalu a důstojně odchází, doprovázen živoucí existencí hmyzu, který v něm našel domov.

Torzo lípy stojí v těsném sousedství kapličky, nedaleko obce Dlouhá za Velešínem. Na místo se dostaneme, vystoupíme-li z vlaku v zastávce Kaplice-nádraží a vydáme se (nejlépe kolmo, je to přibližně 5 kilometrů) po silnici, která před Rozpoutím odbočuje doleva směrem na Výheň a Dlouhou. Na konci vesničky Dlouhá, vpravo od silnice lemované ovocnou alejí, je již dobře viditelné zajímavé torzo stromu u bělostné kapličky s nově vysazenou lipkou. Lípu zasadil zhruba před sto lety, spolu s výstavbou kapličky, pan Pučegl, kterému se říkalo Panáček. Lípa byla vyhlášena památným stromem, ovšem ke dni 15. prosince 2005 se datuje její pád. Stojící torzo však bylo na místě ponecháno a vedle kapličky byl zároveň vysazen strom nový. Nyní tvoří starý a mladý strom společně s kapličkou zajímavou trojici, která vybízí kolemjdoucího k zamýšlení nad koloběhem života i nad relativitou krásy. Pokud byste se rádi zúčastnili naší

fotografické soutěže „Torza jsou krásná“, ale nevíte, kde svůj fotografický objekt najít, je torzo Panáčkovy lípy to pravé pro Vás. Díky svému umístění téměř ve volné krajině je potenciálně vhodným „krasavcem“ ať zblízka či z dálky.

V blízkosti torza by Vaší pozornosti neměla ujít ani genofundová plocha Jeryn, o kterou se pečlivě stará místní skupina ČSOP Velešín. A pokud byste měli chuť na čistou pramenitou vodu ze studánky, pak jestliže se vydáte po silnici dále směrem na Velešín, zhruba po 700 metrech odbočte v lese doprava směrem k Řimovské přehradní nádrži a pokračujte asi 50 metrů dolů k vodě, kde naleznete pramen Srdíčko. Místo je často vyhledáváno zejména Velešínskými, je proto pravděpodobné, že odbočku na lesní pěšinu najdete díky autům zaparkovaným u hlavní cesty. Studánku zprovoznili velešínský ochránci přírody v roce 1991. Kvalita vody ze Srdíčka je výborná, podléhá pravidelným kontrolním rozborům a není proto divu, že je častým cílem zájemců. Bohužel frekvence návštěvníků pramene odpovídá i nepořádku, který se v jejím okolí často hromadí. Snad také proto Velešínský nestojí o její přílišnou propagaci a raději si nechávají tajemství svého „pokladu“ pro sebe.

Pavla Matějková za použití informací Jiřího Růžičky (ČSOP Velešín)

Soutěžte s Callou

Ďáblík už svým čtenářům přinesl informaci o soutěži pro amatérské fotografy, kterou Calla vyhlásila pod názvem „Torza jsou krásná!“ s uzávěrkou na konci tohoto roku. Kromě fyzického doručení papírových fotografií na adresu Cally jsme slíbili také vkládací formulář pro elektronické fotografie na webu. Po minulém vydání Ďáblíku ještě formulář kvůli technickým problémům nefungoval, nyní je vám však již plně k dispozici. Podrobnosti o soutěži najdete v minulém a předminulém čísle tohoto měsíčníku nebo na webové adrese www.calla.cz/fotosoutez.

Jiří Řehounek

Stromem roku 2010 je Hromův dub z Olomoucka

Devátý ročník celostátní ankety Strom roku zná svého vítěze. Nejsympatičtější stromem se stal Hromův dub v Olomouckém kraji, druhé místo obsadila Zlatá lípa z Moravskoslezského kraje, na třetí příčce se umístil Lomnický buk z Jihomoravského kraje. Slavnostní vyhlášení vítězů proběhlo 20. října na Den stromů v brněnském Divadle Husa na provázku a zároveň zahájilo první den nového divadelního festivalu Pod jednou korunou.

Poslední týden hlasování pořadím pořádně zamíchal. „Převážná většina vyplněných archů k nám dorazila až v posledním týdnu hlasování. Celkový počet hlasů se pak každoročně navýší až ke čtyřiceti tisícům. Na letošním počtu hlasů má ale lví podíl pan Košík, který prakticky sám získal pro svůj Hromův dub dvanáct tisíc hlasů,“ uvádí koordinátorka ankety Hana Rambousková.

Vítězný Hromův dub je poslední vzpomínkou na souvislou výsadbu dubů, které zpevňovaly hráze dnes již zaniklého Velkého rybníka založeného v roce 1577. Dub roste v prostoru zvaném Strážná bouda, kde původně stálo obydlí baštyře. Strom je žijícím

svědkem odporu selského lidu, který protestoval proti násilnému zrušení dosavadních pastvin, i pamětníkem dalších dějinných událostí okolních vesnic. Občanské sdružení Senior aktivity se chystá z Hromova dubu opět vytvořit cíl turistických vycházek. V únoru 1945 poblíž dubu seskočilo devět amerických letců ze zasaženého letadla Liberator. Na místě je zjal německý wermacht a o jejich osudu není více známo.

Hlasování v anketě Strom roku je zpoplatněno a jeho výtěžek směřuje do veřejné sbírky určené na výsadbu stromů. V letošním ročníku se podařilo vybrat plných 140 tisíc korun, které budou rozděleny mezi žadatele o grant na výsadbu stromů. Každoročně tak díky anketě vyrostou desítky nových alejí nebo stovky stromů v areálech škol a obecních parcích.

Kromě stromu bylo vyhlášeno také Město stromů. Po Kroměříži, Tachově, Krnově a Havířově již pátým Městem stromů Broumov. Vítězné město uspořádá pro své obyvatele jednorochní kampaň inspirovanou stromy a přírodou. Lidé z Broumova se tak mohou těšit na řadu kulturních akcí, soutěží, výstav, ale také na sázení stromů a veřejná projednání nové podoby několika městských parků. Podrobnosti tu: <http://www.broumovmestostromu.cz/>.

Z tiskových zpráv na <http://www.nadacepartnerstvi.cz/stromzivota> upravil Edvard Sequens

Rekapitulace přírodovědných vycházek Cally v roce 2010

Blížící se konec roku vybízí k bilancování, které v případě přírodovědných vycházek Cally můžeme odbýt už v listopadu. Říjnovou akci v okolí Boršova se totiž jejich letošní ročník uzavřel. V letošním roce byly přírodovědné vycházky realizovány v rámci sítě Krasec za finanční podpory Státního fondu životního prostředí, Ministerstva životního prostředí a Jihočeského kraje. Za poznáním přírody a jejích obyvatel jste s Callou a na slovo vzatými odborníky v roli lektorů mohli vyrazit celkem sedmkrát:

Soví houkání (26. února, České Budějovice – sídliště Šumava): Ornitolog Petr Veselý provázel za tmy jednáctičet účastníků vycházky univerzitním areálem a okolními sídlišti. S pomocí hlasových nahrávek jsme lákali sovy, což se nám v případě kalousů ušatých několikrát podařilo. Kdo by to byl řekl, že jich tolik hnízdí na sídlištích?

Kdo zpívá v Branišovském lese? (17. dubna, České Budějovice – Máj): Petr Veselý podruhé a tentokrát ve dne. Čtyřiatřicet zájemců o ptačí svět se zúčastnilo tradiční vycházky do Branišovského lesa, jejíž součástí byl také odchyt ptáků s pomocí hlasových nahrávek, kroužkování a určování podle zpěvu.

Žáby na tankodromu (29. května, České Budějovice – Máj): Průvodkyní dvaceti zájemců o naše obojživelníky se na bývalém tankodromu stala zooložka Pavla Robovská. Přestože jsme žab viděli a slyšeli velmi málo, vyvážilo to pozorování dalších organismů, kteří uvízli v Pavlině síťce nebo nám jen zkrížili cestu.

Za roháči a tesaříky na Hlubokou (25. června, Hluboká nad Vltavou): S entomologem Lukášem Čížkem jsme vyrazili do Bavorovické aleje a na Podskalskou louku za největšími brouky ČR – roháči a tesaříky obrovskými. Devatenáct zájemců o přírodu mohlo tyto nádherné hmyzí obry obdivovat opravdu zblízka.

Za netopýry na Vrbenské rybníky (3. září, České Vrbné): Zooložka Tereza Březinová začala obsáhlou přednáškou s živými netopýry. Potom provedla jednapadesát účastníků (z nichž ne všichni ovšem vydrželi až do konce) noční rezervaci se stovkami létajících savců nad hlavami.

Kroužkování u Švindlovského rybníka (25. září, Šindlovy Dvory): S Petrem Veselým jsme letos do třetice vyrazili za opeřenci, tentokrát na podzimní kroužkování pěvců a pozorování vodních ptáků na rybníku. Poměrně statická vycházka, na které účastníci mnoho nenachodili. Dorazilo jich jednáctičet.

Výprava za zemounem skalním (23. října, Boršov nad Vltavou): Pod vedením zoologa Pavla Pecha hledalo dvacet účastníků měkkýše, hmyz, pavoukovce a jiné bezobratlé živočichy (nejen) v kaňonu Vltavy. Všichni si mohli prohlédnout i výše zmíněného zemouna skalního, přesněji řečeno jeho ulitu.

Jako organizátory nás těší vysoká návštěvnost, která činí v průměru devětadvacet účastníků na jednu vycházku. Daleko podstatnější však je, že mnozí lidé se vycházek účastní opakovaně, a jsou tedy s naším snažením spokojeni. Budeme se proto snažit, abychom příznivce našich vycházek nezklamali ani v příštím roce, ačkoli laťku jsme si nastavili poněkud vysoko. Takže sledujte Dáblík, ať vám neuniknou pozvánky.

Jiří Řehounek

MALÝ OPRAVNÍK BIOLOGICKÝCH OMYLŮ

Tajemný Pytlík

Ondřej Sekora už v opravníku jednou na tapetě byl. Vzhledem k tomu, že jsem tehdy jeho knížky chválil, může se jevit jeho opětovné zařazení poněkud rozporuplně. Tentokrát je v tom však pan spisovatel nevinně. Po Ferdovi se pokusím rozplést klubko dohadů kolem druhého ústředního hrdiny, tedy Pytlíka. Většina lidí si totiž kupodivu myslí, že tento roztomilý všeználek ve skutečnosti neexistuje.

Že by si Pytlíka Sekora úplně vymyslel, jak to tvrdí i Wikipedie? Podle mého názoru to je krajně nepravděpodobné. Už vzhledem k tomu, jak podrobné popisy hmyzího života s naprostým minimem chyb jeho dílo obsahuje. V našem detektivním pátrání nám naštěstí několik indicií zanechal sám autor. Tak předně Pytlík na začátku své oslnivé kariéry vylezl z dřevěného zábradlí na balkóně kina Osvěta. Znalcům už možná svítá.

Patrně tesařík! Nasvědčovala by tomu i jeho fyziognomie. Tykadla má pravda trochu kratší, ale ani to nemusí být na závadu. V Sekorových knihách sice vystupuje i postava tesaříka, česká příroda však v rámci této čeledi poskytuje nepřeberné množství tvarů a barev.

Dedukujme tedy dále. Zábradlí v kinosálech obvykle nebývá sestavováno z kmínků a větví v přírodním stavu, ale spíše ze dřeva odkorněného, nařezaného a nalakovaného (to aby si návštěvníci nezadřeli třísku). Takovou úpravu ovšem velká část hmyzích larev v onom řezivu vegetujících nepřežije. Výjimka by se ovšem našla – tesařík krovový (*Hylotrupes bajulus*). Nejednen ctitel přírodních materiálů se již podivil, když se v nových obkladech objevily dírky a po obývacím pokoji se začali produčirovat brouci. Pak sedl na internet a jal se s podobně postiženými diskutovat o možnostech radikálního řešení situace.

Tak ještě zkontrolujme základní údaje. Tesařík krovový má hnědou barvu různých odstínů (někdy až do žluta), samečkové bývají často o dost menší než samičky a délka se pohybuje mezi 7 – 21 mm, tykadla nepřesahují polovinu krovek. Tedy barevně to sedí, velikostně zhruba odpovídá a šifra mistra Sekory je úspěšně rozluštěna. Jen ještě na závěr poznámka pro mladší generaci – Pytlík, o kterém dnes byla řeč, se nejmenuje Frodo ani Bilbo.

Jiří Řehounek

Andělé na poli

Z vlaku je vídávám každý podzim. Slétají se k Horusickému rybníku a postávají na okolních lukách a polích. Někdy se krčí u rákosí jen dvě, jindy jsou jich desítky, že je ani nestačím spočítat. Pokaždé vytvářejí jiný živý obraz.

Jednou šedé elegantní siluety vynořující se z mlžných rán jen na prchavý okamžik; nebo naopak oslnivě bělostné, dokonalé modely ptáků, kterým ostré podzimní slunce rýsuje i na dálku všechny pečlivě uspořádané letky v křídlech.

Někdy, vyrušeny, vzpínají velká bílá křídla a s lehounkým odrazen vzlétají k povětšinou zamračenému nebi, trochu jako andělé. A jindy se zase snáší celé hejno k zemi jako roj sněhových vloček a v příštím okamžiku jako na povel důstojně křídla složí.

Přijdou sychravé dny, kdy déšť není vidět, ale stejně jste za pět minut promoklí na kůži. Bílí ptáci pochodují v rojnici po uvláčeném poli. Ani ne jako vojáci, možná spíš trochu jako mažoretky. Sem tam si dokonce některý z nich cosi nadhodí ve vzduchu.

Pokud pořádně zaostříte nebo si alespoň domyslíte nevyhnutelné, pak se vám obraz anděla v mysli trochu rozplyne. To vzduchem letící hraboš právě doplácí na svou neopatrnost.

Až pojedete vlakem z Budějovic na Prahu, taky se podívejte.

Volavky bílé.

Jiří Řehounek

- - - PRÁVĚ VYŠLO - - -

Domácí elektrospotřebiče a jejich obměna v domácnostech

Jaké jsou výhody a nevýhody výměny starých spotřebičů za nové? Kdy se investice do nového spotřebiče vrátí z hlediska spotřeby energie? Jaké nové spotřebiče z hlediska jejich spotřeby energie hledat a kde tyto informace najdeme? Kam se starým spotřebičem? Odpovědi na tyto otázky najdete v nové publikaci *Domácí elektrospotřebiče a jejich obměna v domácnostech*, kterou vydalo SEVEN, Středisko pro efektivní využívání energie, o. p. s. Cílem publikace je prezentovat na jednom místě problematiku výměny, nákupu a recyklace domácích elektrospotřebičů především z hlediska jejich spotřeby energie.

Na publikaci se dále podílela Pražská energetika, a. s., Sdružení evropských výrobců domácích spotřebičů CECED CZ a provozovatel kolektivního systému sběru elektrozařízení Elektrowin. Publikace vznikla za finanční podpory Ministerstva průmyslu a obchodu v rámci Státního programu na podporu úspor energie Efekt 2010. Publikace bude od listopadu 2010 zdarma k dispozici v SEVEN, Středisku pro efektivní využívání energie, o. p. s., nebo ke stažení ve formátu [pdf](#).

Edvard Sequens podle www.uspornespotrebice.cz

Spotřeba automobilů v Evropě klesá – výjimkou je ČR

Průměrná spotřeba osobních automobilů prodaných v roce 2009 klesla o pět procent oproti roku předchozímu. Auta s nejmenší spotřebou, a tudíž i emisemi, vyrábí Fiat - průměrné emise činí 131 gramů CO₂ na kilometr. Na opačném konci žebříčku se nachází společnost Daimler se 167 g CO₂/km. Skupina Volkswagen zahrnující i Škodu Auto obsadila nelichotivé 12. místo se 153 g, těsně před Daimlerem a Nissanem. Emise CO₂ jsou přímo úměrné spotřebě automobilu. 100 g CO₂/km odpovídá spotřebě přibližně 3,8 l/100 km nafty,

resp. 4,3 l/100 km benzínu. Analýzu emisí CO₂ a spotřeby osobních automobilů za rok 2009 zveřejnila bruselská nevládní organizace Transport & Environment.

Ve srovnání průměrných emisí z automobilů registrovaných v jednotlivých zemích dopadli nejlépe Francouzi (134 g CO₂/km) Na konci řebříčku se umístilo Lotyšsko se 177 g. Česká republika a Rumunsko byly jedinými zeměmi v rámci EU, ve kterých se spotřeba automobilů meziročně zvýšila, a to již druhým rokem v řadě. ČR tak se svými průměrnými emisemi 156 g CO₂/km (oproti 154 g v roce 2008) zaujímá až 18. místo v EU.

Dle výpočtů Transport & Environment lze více než polovinu z uvedeného průměrného snížení emisí o 5 % přičíst technologickým inovacím. Další snížení emisí je zapříčiněno tím, že lidé kupovali menší a méně výkonná auta. Většina evropských výrobců aut uvedla do výroby tzv. „ekologické“ modely, u kterých byla spotřeba díky inovativním technologiím snížena až o 30 %. Například řada BlueMotion od Volkswagenu má spotřebu o 27 – 28 % nižší než srovnatelné modely z roku 2007, u Volva řada DrivE snížila spotřebu o 23 – 31 %, či u Mercedesu BlueEfficiency o 25% – 32%.

V roce 2008 schválila Evropská unie závazné cíle zvyšování efektivity osobních automobilů. V roce 2015 by už průměrné emise vozů prodávaných v EU neměly přesáhnout 130 g CO₂/km. V současné době se na evropské úrovni dokončuje schvalování legislativy týkající se lehkých užitkových automobilů.

Jos Dings, ředitel Transport & Environment, tento vývoj komentuje slovy: „Před třemi lety automobilový průmysl argumentoval proti navrhované legislativě tím, že není schopn těchto cílů dosáhnout včas. Dnes se ukazuje, že jich výrobci dosáhnou vlastně už o několik let dříve. Nyní se ten samý průmysl snaží odsunout připravovanou legislativu, která by stanovila obdobné limity u užitkových vozů... Je čas zamyslet se nad věrohodností těchto tvrzení.“

Jiří Jeřábek z českého Centra pro dopravu a energetiku dodává: „Osobní automobilová doprava je celosvětově velkým zdrojem emisí skleníkových plynů a dalšího znečištění. Ukazuje se však, že výrazné zvýšení efektivity automobilů není problémem, a to i v poměrně krátkém čase. Automobilky by měly začít využívat tyto technologie ve všech vozech a ne pouze v „ekologických“ řadách. Kromě nižšího znečištění tak sníží i provozní náklady svých zákazníků. Zároveň se tímto zmenší i česká závislost na dovozu ropy.“

Tisková zpráva Centra pro dopravu a energetiku

Tisková zpráva Transport & Environment v AJ zde:

<http://www.transportenvironment.org/news/2010/11/carmakers-exaggerated-time-needed-for-co2-cuts>

ZROZENO V KRASCI

Rozhodli jsme se Vám na stránky Ďáblíka přidat další nepravidelnou rubriku, v níž se budeme věnovat dění v jihočeské Krajské síti environmentálních center KRASEC, již je Calla zakládajícím členem. Informace o konkrétních akcích pořádaných členskými organizacemi sítě, jichž se můžete sami zúčastnit, najdete jako doposud v závěrečné sekci Pozvánky na akce. Čerstvé informace pak na webu www.krasec.cz.

Myslet strategicky

KRASEC, který je občanským sdružením jiných nevládních organizací, zejména ekoporaden a ekocenter, jichž nyní sdružuje osmnáct, se od svého vzniku mezi roky 2005 až 2007 proměnil, rozšířil o řadu nových členů a i u dřívějších se obměnilo mnoho klíčových osob. Zároveň se změnilo prostředí, ve kterém žijeme. Mnohé z finančních zdrojů vysychají, na kraji zasedla garnitura politiků, kterým termíny ekologické vzdělávání, výchova či osvěta příliš neříkají, a tak bylo třeba vážně se zamyslet se nad dalším krasčím směřováním. Až tak vážně, že jsme se po letní přípravě pod vedením zkušené lektorky Ireny Swiecicky zavřeli na dva dny v místnosti zapůjčené od Krajského úřadu a začali hodnotit, plánovat, tvořit. Odborně se tomu říká strategické plánování.

Nejprve SWOT analýzu, tedy silné a slabé stránky, příležitosti i ohrožení a pak jednotlivé akční plány pro PR, lobbying, marketing, fundraising s finančním plánem, plán pro motivaci členských organizací i plán pro motivaci zaměstnanců. Tedy větší část práce na těch plánech vznikalo v menší skupince lidí z organizací, které to s Krascem myslí skutečně vážně, a s tajemnicí Lenkou Smržovou. Postupně jsme nad tím strávili kromě průběžné tvorby další dva společné dny. A nyní se řada dokumentů blíží k dokončení.

Čeká nás ještě jejich projednání a schválení na členském shromáždění Krasce 9. prosince a pak jejich náročné uvedení v život. Úkolů spousta, nejistota stran personálního i finančního naplnění také velká.

Ale jiné cesty není, pokud nechceme Krasce odepsat jako jednu z mnoha krajských sítí, které v České republice vznikly, zazářily a zmizely. Raději bychom byli stálíci. Povede se nám to?

Edvard Sequens

Zemský ráj to napohled

Protože se říkává, že svatý Martin přijíždí na bílém koni, je možná již čas myslet na nadcházející zimní radovánky. Jak známo, zatímco na rakouské straně Šumavy mohou milovníci lyžování dovádět do sytosti, na české straně Hochfichtu/Smřčiny v národním parku stále panuje během zimy klostermannovské ticho. Pokud jste na hochfichtských sjezdovkách (obr. 1) pravidelnými návštěvníky, doporučujeme vypravit se sem i v letní sezoně: vychutnáte si horské smrčiny (obr. 2), malebná údolí (obr. 3) i zurčící potůček (obr. 4); a možná si – stejně jako většina našich politiků i velká část jihočeské veřejnosti – řeknete: jó, mít tak něco takového taky u nás... (obr. 5).

Tomáš Malina a Dalibor Stráský

Dívka a pes

Poslyšte hrůzostrašný, leč pravdivý příběh ze sídliště májského.

Dramaticky nasvíceny sinálním světlem úplňku stojí dvě postavy jako vytesané z mramoru.

Dívka a pes.

Dívka pohledem hypnotizuje psa.

Pes pohledem hypnotizuje trávník.

Náhle dramatické nasvícení mizí a obě postavy odcházejí z potmělé scény po betonovém chodníčku.

Střih.

O patnáct hodin později.

„Ne Jáchyme, dneska si opravdu nepůjdeme hrát na travičku. Byl tam pejsek...“

Jiří Řehounek

Pozvánky na akce

Pozvánka na seminář „Stromy a kácení - teorie a praxe“

Calla a Krasec Vás srdečně zvou na odborný celodenní seminář, který se koná v rámci jihočeských dnů EVVO ve čtvrtek dne 11. listopadu od 10.00 hodin v budově Krajského úřadu Jihočeského kraje, Boženy Němcové 3 v Českých Budějovicích. Odbornými lektory semináře budou zástupci AOPK ČR, ČÍŽP, AV ČR a městských úřadů Třeboň a Strakonice. Přihlášky nejpozději do 5. listopadu 2010.

Více informací: <http://www.calla.cz> nebo: pavla.matejkova@calla.cz

* * *

Výstava fotografií TVÁŘE URANU v Mimoni

Sdružení Calla zve na výstavu Tváře uranu, která se koná až do 30.11 v Kulturním domě Ralsko v Mimoni. Poté poputuje na měsíc prosinec do liberecké městské knihovny kde bude dne 1.12. uvedena vernisáží. Bližší informace k problematice uranu na www.calla.cz/uran, ohledně putování výstavy či možnosti jejího zapůjčení (od ledna 2011 je výstava volná) pište na hana.gabrielova@calla.cz.

Hana Gabrielová

* * *

Společnost ROSA a sdružení Calla Vás srdečně zvou na besedu v rámci cyklu Zelených čtvrtků

„Staré odrůdy ovocných stromů“

**s Ing. Lukášem Šáchou
ze ZO ČSOP Nové Hrady**

**Jaké jsou staré a krajové odrůdy česko-rakouského pomezí?
Kde je můžeme vidět? Má význam jejich ochrana a zachování?
Navíc ukázka ovoce.**

**Ve čtvrtek 18. 11. 2010 od 18:00 hodin
v galerii Měsíc ve dne, Nová ul. 3, České Budějovice.**

Více informací:

Rosa – společnost pro ekologické informace a aktivity, Senovážné nám. 9, České Budějovice, tel.: 387 432 030, rosa@rosacb.cz, <http://www.rosacb.cz>

Calla – Sdružení pro záchranu prostředí, Fráni Šrámka 35, České Budějovice tel.: 384 971 930, calla@calla.cz, <http://www.calla.cz>

Akce je podpořena v rámci sítě Krasec za finanční podpory Státního fondu životního prostředí, Ministerstva životního prostředí a Jihočeského kraje. Dále Evropským fondem pro regionální rozvoj Evropské unie.

* * *

Jihočeské dny s Krascem – 8. až 12. listopadu

Přijměte pozvání na zajímavé akce, které se konají v rámci Jihočeských dnů s Krascem za podpory Státního fondu životního prostředí, Ministerstva životního prostředí a Jihočeského kraje.

Týden zasvěcený ekologické osvětě a výchově začal v pondělí 8. 11. 2010 a pokračuje až do pátku 12. 11. 2010. Připraveny jsou tři odborné semináře "Rybožraví predátoři II.", "Stromy a kácení - teorie a praxe" a seminář "Místní místním" a konference "Podzimní dny EVVO", které jsou určeny především pro pedagogické pracovníky. Jihočeské dny spěstří panelová diskuze na kontroverzní téma - "Kácení alejí - jsou silnější pro nebo proti?"

Podrobný program Jihočeských dnů s Krascem najdete zde: <http://www.krasec.cz/kalendar>

----- DÁBLÍKOVA PORADNA -----

Potřebovala bych do školy zjistit, kde jsou naleziště rašeliny u nás a také její význam.

Česká republika má na svém území poměrně málo rašeliny. Největší a nejvíce využívaná ložiska jsou v jižních a západních Čechách. Zároveň také pouze v těchto dvou oblastech je nebo byla rašelina těžena tzv. frézováním. Frézování je charakteristické pro průmyslovou těžbu rašeliny, zpravidla se provádí velkoplošně a nejvíce poškozuje životní prostředí. Naproti tomu další dva způsoby těžby, tzv. borkování nebo mokrá těžba pro lázeňské účely, jsou k přírodě šetrnější a mohou dokonce prospívat některým ohroženým druhům.

V oblasti jižních Čech se těžila nebo těží rašelina frézováním na lokalitách Vlčí jámy, Soumarský most, Světlík, Hrdlořezy, Branná, Příbraz, Člunek a Borkovice, v oblasti západních Čech pak na ložiscích Krásno, Abertamy a Hora Sv. Šebestiána. Rašeliniště jsou samozřejmě i v jiných částech ČR (např. Krkonoše, Jeseníky, Českomoravská vrchovina aj.), těžba tam však neprobíhala nikdy frézováním.

Rád bych k Vašemu dotazu ještě podotknul, že na většině těžebních lokalit už průmyslová těžba rašeliny skončila nebo pomalu končí. Rašelina se k nám ve stále větší míře dováží, hlavně ze zemí východní Evropy. S tím souvisí i druhá část Vašeho dotazu – význam rašeliny. Z hlediska ekonomického využívání rašeliny se začíná spíše uplatňovat právě zahraniční rašelina. Podle mého názoru je v dnešní době daleko větší význam rašelinišť jako nenahraditelných ekosystémů v krajině, prostředí pro celou řadu pozoruhodných druhů organismů (zejména tzv. tyrfofilů a tyrfobiontů). Stále větší význam pak získává také obnova krajiny po rašelinné těžbě rašeliny, která se donedávna prováděla špatným způsobem.

Pro tvorbu referátu dále doporučuji tyto informační zdroje:

Stránky podniku Rašelina Soběslav: <http://www.raselina.cz/>

Sborník o obnově těžbou narušených území (kapitola Rašeliniště): pdf verze ke stažení na http://www.calla.cz/index.php?path=hl_stranka&php=4_nabidka.php#ekologicka_obnova

Jiří Řehounek

Ekologická poradna sdružení Calla

Mimo běžná témata ekologické poradny u nás můžete hledat pomoc v oblastech, na které se specializujeme:

Procesně-právní poradenství - metodická i právní pomoc občanům, obcím a občanským aktivitám při rozhodování o stavbách a činnostech ovlivňujících životní prostředí, zapojování veřejnosti do procesů posuzování vlivů staveb na životní prostředí, využívání zákonů o poskytování informací, zakládání občanských sdružení, organizování občanských aktivit, zprostředkování posudků. *Za tuto oblast poradny odpovídá Pavla Matějková, dosažitelná na telefonu 384 971 933, e-mail: pavla.matejkova@calla.cz.*

Ochrana přírody a krajiny - odborná pomoc v oblasti biologie a ochrany přírody, chráněná území a péče o ně, územní a druhová ochrana přírody (se zaměřením na entomologii a botaniku), ekopedagogické využití chráněných území. *Za tuto oblast poradenství je zodpovědný Jiří Řehounek, volejte ho na telefon 384 971 934 nebo pište na e-mail: rehounekj@seznam.cz.*

Obnova těžbou narušených území - přirozená obnova těžbou narušených území (především ve šterkopískovnách), poradenství při tvorbě rekultivačních plánů využívajících přirozenou obnovu, využití těžbou narušených území v druhové ochraně a ekologické výchově a ekologie obnovy (restoration ecology). *V této oblasti Vám poradí Jiří Řehounek, kterého najdete na telefonu: 384 971 934, ale spíše na e-mailu: rehounekj@seznam.cz.*

Trvale udržitelná energetika - poradenství občanům, obcím i občanským sdružením v oboru obnovitelných zdrojů energie, jejich možnostech, dostupnosti, podporách pro realizaci, legislativě apod. Právní a všestranná informační pomoc obcím, u nichž by mohlo být vybudováno konečné úložiště vysoce radioaktivních odpadů, archiv informací k jaderné energetice. *Pro odpovědi z oblasti energetiky se obraťte na Edvarda Sequense na telefon: 384 971 932, e-mail: edvard.sequens@calla.cz.*

Poradenské hodiny pro veřejnost v kanceláři sdružení - Fráni Šrámka 35, České Budějovice:

Pondělí - 10 až 14 hodin (především energetika)

Středa - 13 až 16 hodin (především procesně-právní poradenství)

Čtvrtek - 14 až 17 hodin (především ochrana přírody a krajiny a ekologická obnova po těžbě surovin)

Osobní návštěva mimo poradenské hodiny je možná po předchozí domluvě. Využijte poradenství pomocí e-mailu: poradna@calla.cz. Písemné spojení: Calla, P.O. BOX 23, 370 04 České Budějovice.

Zpravodaj *Ďáblík* pro své členy a přátele vydává:

Calla - Sdružení pro záchranu prostředí

Naše adresa: P. O. BOX 23, 370 04 České Budějovice

Telefony: 384 971 930, 387 310 166, 387 311 381

E-mail: calla@calla.cz

Naše konto: 3202800544 / 0600 GE Money Bank, pob. České Budějovice

IČO: 62536761

Sídlo: Fráni Šrámka 35, České Budějovice

Fax: 384 971 939

Internet: <http://www.calla.cz>

*Uzávěrka dalšího čísla je 30. listopadu 2010. Články posílejte na edvard.sequens@calla.cz. Za sestavení *Ďáblíku* je zodpovědný Edvard Sequens. Za jazykové korektury a úvodníky odpovídá Tomáš Malina. Databázi odběratelů spravuje Romana Panská. Všechna starší čísla občasníku *Ďáblík* najdete na webových stránkách sdružení Calla.*

» Nechcete-li dostávat tento zpravodaj, napište nám a my Vás okamžitě vyřadíme z adresáře. «

» Chcete-li se přihlásit k jeho pravidelnému odběru, pište na calla@calla.cz «